

**ỦY BAN NHÂN DÂN QUẬN LONG BIÊN
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ PHÚC ĐỒNG**

**BÁO CÁO BIỆN PHÁP
MỘT SỐ BIỆN PHÁP TẠO HỨNG THÚ HỌC MÔN NGỮ VĂN
CHO HỌC SINH THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG**

**MÔN NGỮ VĂN LỚP 6
(Bộ sách “Cánh diều”)**

Giáo viên: Nguyễn Thị Tĩnh

Hà Nội, tháng 1 năm 2025

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
I. Đặt vấn đề	3
1. Lý do chọn biện pháp	3
2. Mục tiêu của biện pháp	3
3. Đối tượng và phạm vi thực hiện biện pháp	3
II. Giải quyết vấn đề	
1. Cơ sở của biện pháp	4
1.1. Cơ sở lí luận	4
1.2. Cơ sở thực tiễn	4
2. Các bước tiến hành hoạt động khởi động trong giờ học	4
3. Yêu cầu khi lựa chọn hoạt động khởi động	4
4. Một số biện pháp tạo hứng thú học môn Ngữ văn cho học sinh thông qua hoạt động khởi động	5
4.1. Khởi động bằng việc tạo tình huống	5
4.2. Khởi động thông qua việc tổ chức các trò chơi, đóng vai nhân vật văn học, thi kể chuyện, đọc thơ, hát...	6
4.3. Khởi động thông qua hình ảnh hoặc video, tư liệu	10
4.4. Khởi động thông qua âm nhạc	11
5. Kết quả của giải pháp	12
III. Kết luận và khuyến nghị	
1. Kết luận	14
2. Khuyến nghị	14
Tài liệu tham khảo	15

I. ĐẶT VẤN ĐỀ:

1. Lí do chọn biện pháp

Chương trình GDPT 2018 cùng với sự đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo đã tác động sâu sắc đến sự thay đổi của cả hệ thống giáo dục nhằm đáp ứng nhu cầu thực tiễn đặt ra. Giáo dục Việt Nam đang có sự thay đổi mạnh mẽ về nội dung kiến thức, cách thức truyền đạt nhằm mục đích hướng đến hình thành những phẩm chất, năng lực học sinh ở từng lớp, từng cấp học.

Đối với bộ môn Ngữ văn nói riêng, hoạt động dạy-học không chỉ là hoạt động lĩnh hội kiến thức mà còn rèn luyện kỹ năng và phát triển năng lực chung và năng lực đặc thù của bộ môn. Những năng lực này được hình thành và phát triển không chỉ thông qua nội dung kiến thức mà còn thông qua phương pháp và hình thức tổ chức dạy học mới được chia theo 4 hoạt động. Trong đó hoạt động khởi động đóng vai trò quan trọng trong giờ học, có tác động đến cảm xúc, trí tuệ của người học trong toàn tiết học. Nếu tổ chức tốt sẽ tạo ra một tâm lý thích thú, tự nhiên thu hút học sinh vào giờ học. Hơn nữa, nếu hoạt động khởi động càng đa dạng thì sẽ luôn tạo nên những bất ngờ, thú vị cho học sinh. Vì thế người học sẽ không còn cảm giác mệt mỏi, nhàm chán, nặng nề, lo lắng như khi giáo viên kiểm tra bài cũ. Các em sẽ được thoải mái tham gia vào hoạt động học tập. Hoạt động khởi động như phần nhạc dạo của một ca khúc góp phần định hướng thái độ hát như: nhiệt tình sôi nổi hay sâu lắng thiết tha vì thế giờ học cũng bớt sự căng thẳng khô khan. ...

Qua thực tế dạy học cho thấy rất nhiều giáo viên khó kiếm tìm được một cách khởi động để cho tiết học sinh động, hấp dẫn do hình thức tổ chức nhàm chán, rời rạc, nặng về kiến thức... Chính vì vậy kết quả học tập bộ môn chưa cao. Bởi thế tôi đã rất trăn trở để tìm ra những hình thức tổ chức hoạt động khởi động sao cho hiệu quả, thiết thực, gần gũi nhất với nội dung bài học và mạnh dạn nêu lên giải pháp hữu ích cho hoạt động khởi động qua đề tài: *“Một số biện pháp tạo hứng thú cho học sinh học môn Ngữ văn thông qua hoạt động khởi động”* đối tượng áp dụng học sinh khối 6 Trường trung học cơ sở Phúc Đồng, quận Long Biên, thành phố Hà Nội.

2. Mục tiêu:

- Đề xuất một số biện pháp sử dụng hiệu quả hoạt động khởi động trong bài học.
- Góp phần nâng cao chất lượng của môn học.
- Khơi gợi sự hứng thú của học sinh đối với môn học.

3. Đối tượng và phạm vi:

Đề tài thực hiện trên đối tượng học sinh khối 6 theo chương trình giáo dục phổ thông 2018, cụ thể:

- Học sinh khối 6 (năm học 2023 - 2024).

- Học sinh khối 6 (năm học 2024 - 2025).

Phạm vi nghiên cứu: hoạt động khởi động trong chương trình Ngữ văn 6 môn Ngữ văn (Bộ sách “*Cánh diều*”)

II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Cơ sở của biện pháp

1.1. Cơ sở lý luận

Mỗi tiết học là một hoạt động tổng thể diễn ra trong thời gian 45 phút bao gồm 4 hoạt động cơ bản: khởi động, hình thành kiến thức mới, luyện tập và vận dụng. Trong đó hoạt động khởi động có nhiệm vụ khơi gợi, kích thích học sinh mong muốn được tìm hiểu, khám phá bài học bằng những hoạt động tiếp theo trong giờ học, tức là tạo hứng thú và một tâm thế tích cực để học sinh bước vào bài học mới. Muốn như vậy, hoạt động khởi động cần phải hấp dẫn trong nhận thức cho học sinh. Đây là tiền đề để thực hiện một loạt các hoạt động hình thành kiến thức, tìm tòi, giải quyết vấn đề. Và tất nhiên giáo viên phải là người có ý tưởng, có biện pháp gợi mở vấn đề của bài học, kích thích trí tò mò và tạo hứng thú cho các em học sinh.

1.2 Cơ sở thực tiễn

Hàng năm, chất lượng đầu vào của nhà trường thấp hơn so với các trường bạn trong quận. Bởi vậy, khá nhiều học sinh của trường là những em không có ham muốn học tập, chán học, lười học.

Đặc biệt, môn Ngữ văn lại là môn học đòi hỏi học sinh phải luyện viết, phải thực hành đọc hiểu nhiều hơn những môn học khác, học sinh phải có những cảm thụ riêng, đôi khi cũng cần đến một chút năng khiếu. Vì thế, nhiều em không thích học môn Văn, trong các giờ học thường mệt mỏi, buồn ngủ, nói chuyện riêng, dẫn đến không tiếp thu được kiến thức bài học. Điều này gây ảnh hưởng lớn đến kết quả học tập bộ môn.

Lâu nay, trong dạy học môn Ngữ văn, đôi khi thầy cô xem nhẹ việc tạo tâm thế cho học sinh khi học bài mới. Khi thiết kế bài soạn, chúng ta thường làm theo hình thức giới thiệu qua một chút để vào bài, còn chỉ chú trọng việc truyền thụ kiến thức bài học mới. Hoặc cũng có khi giáo viên vào bài bằng những lời mượt mà, tron tru với câu từ bay bổng. Tuy nhiên, lời vào bài có hay đến đâu cũng chỉ là hoạt động khởi động cho giáo viên là chủ yếu. Học sinh vẫn đóng vai trò thụ động lắng nghe, còn cảm xúc, hứng thú chỉ là sự “lây lan” từ giáo viên sang học sinh chứ không phải được khơi dậy từ hoạt động của học sinh. Hơn nữa, việc ứng dụng công nghệ thông tin của giáo viên trong một số tình huống chưa tốt nên còn ngại trong việc đổi mới phương pháp dạy học theo

hướng phát huy tính tích cực của học sinh trong hoạt động khởi động. Bởi vậy rất hạn chế trong việc tạo ra ở học sinh những hứng thú, ham muốn học Văn.

2. Các bước tiến hành hoạt động khởi động trong giờ học

- Giáo viên chuẩn bị: câu hỏi, đạo cụ, hình thức tổ chức...
- Học sinh: đọc hoặc xem, nghe, quan sát, tư duy - thực hiện nhiệm vụ giáo viên giao.
- Học sinh báo cáo kết quả.
- Giáo viên chốt kiến thức - dẫn dắt vào bài.

3. Yêu cầu khi lựa chọn hoạt động khởi động.

- Lựa chọn hình thức khởi động phù hợp với nội dung bài học, gây hứng thú với học sinh.
- Sự chuẩn bị hoạt động của giáo viên cần chu đáo, nghiêm túc.
- Kết thúc hoạt động bằng việc dẫn dắt vào bài.

4. Một số biện pháp tạo hứng thú học môn Ngữ văn cho học sinh thông qua hoạt động khởi động

Việc thay đổi hình thức khởi động từ việc giáo viên chỉ dùng một vài câu để dẫn dắt vào bài được thay bằng việc tổ chức khởi động thành một hoạt động để học sinh được tham gia trực tiếp giải quyết vấn đề là một hình thức đổi mới trong dạy học. Hoạt động khởi động là bước “thực hiện các động tác nhẹ trước khi thực hiện công việc” nên việc khởi động cũng cần nhẹ và sinh động để tạo sự hấp dẫn cho học sinh. Khi áp dụng tổ chức hoạt động khởi động cho tất cả các tiết học ở các lớp thì giáo viên nên lưu ý: kế hoạch hoạt động đã xây dựng cần có sự điều chỉnh cho phù hợp với đặc điểm học sinh của từng lớp; tránh việc xây dựng 1 tình huống cố định dùng chung cho tất cả các lớp trong cùng một khối. Phương án xây dựng tình huống khởi động giữa các tiết, các bài học nên có sự đổi mới về hình thức, phương pháp; tránh sự nhàm chán cho học sinh khi tiết học nào cũng tổ chức hoạt động khởi động theo kiểu “đến hẹn lại lên” với các bước tuần tự như nhau. Nhằm tạo hứng thú cho học sinh với tâm thế hào hứng khi bắt đầu tiết học, tôi xin đưa ra một số biện pháp thực hiện như sau:

4.1. Khởi động bằng việc tạo tình huống

Tạo tình huống nghĩa là dẫn học sinh vào một tình huống cụ thể nào đó gần gũi với nội dung bài học để các em trải nghiệm, tưởng tượng, từ đó đặt ra những vấn đề buộc các em phải huy động vốn hiểu biết của mình để giải quyết. Các vấn đề hay câu hỏi tình huống được đưa ra sẽ giúp học sinh phát triển tư duy, xâu chuỗi vấn đề một cách mạch lạc, đồng thời tạo hứng thú cho học sinh vào tiết học mới để khám phá vấn đề còn đang bỏ ngỏ.

Việc đặt câu hỏi hay tạo tình huống khởi động cần chú ý tạo được hứng thú cho học sinh: để học sinh được thực hiện nhiệm vụ, được tham gia trả lời câu hỏi hoặc tham gia vào các tình huống khởi động. Tình huống đưa ra ở phần khởi động cũng cần có nhiều mức độ trong đó nhất thiết phải có câu để học sinh nào cũng có thể trả lời được. Khi các em trả lời được sẽ phần nào sẽ cảm thấy vui vẻ, thích thú để tạo tâm lý tốt khi vào bài học. Đây là tiền đề để thực hiện một loạt các hoạt động tìm tòi, giải quyết vấn đề. Muốn như vậy, giáo viên phải là người có ý tưởng, biết gieo vấn đề để kích thích trí tò mò của người học.

Ví dụ 1: Khi dạy văn bản “*Thạch Sanh*” giáo viên bắt đầu bằng một tình huống yêu cầu học sinh giải quyết: "Trong một ngôi làng nọ, có một chàng trai nghèo nhưng tốt bụng, luôn sẵn sàng giúp đỡ mọi người. Một ngày, cậu vô tình phát hiện một người hàng xóm gian trá đang lừa dối và chiếm đoạt tài sản của người khác. Chàng trai này đứng ra vạch trần sự thật, nhưng người hàng xóm kia lại cố tình đổ lỗi và vu oan cho cậu. Cả làng chia thành hai luồng ý kiến:

- Một bên cho rằng chàng trai xứng đáng được bảo vệ vì sự trung thực và lòng tốt.
- Bên còn lại thì nghi ngờ, cho rằng cậu đã xen vào chuyện không liên quan, gây ra rắc rối cho mình.

Nếu em là người dân trong ngôi làng, em sẽ đứng về phía ai? Vì sao?"

Sau khi học sinh chia sẻ ý kiến, giáo viên tóm tắt: "Trong cuộc sống, đôi khi người tốt không phải lúc nào cũng được bảo vệ ngay từ đầu, và người gian dối đôi khi lại tạm thời thành công. Nhưng rồi, công lý sẽ chiến thắng. Hôm nay, chúng ta sẽ tìm hiểu một câu chuyện cổ tích Việt Nam, nơi sự thật và lòng tốt đã được khẳng định mạnh mẽ qua nhân vật Thạch Sanh." Tình huống này gợi mở suy nghĩ về giá trị đạo đức và công lý, đồng thời kết nối khéo léo với nội dung bài học.

Ví dụ 2: Khi dạy Văn bản “*Gấu con chân vòng kiềng*” tôi bắt đầu bằng việc đưa ra tình huống: “Trên đường đi học em bắt gặp một em nhỏ bị khuyết tật bị các bạn trêu chọc, bắt nạt. Lúc đó em sẽ làm gì?” sau khi học sinh trả lời giáo viên tiếp tục **đặt câu hỏi:**

"Theo các em, điều gì làm nên giá trị của một con người: ngoại hình hay tính cách? Nếu một người không hoàn hảo về ngoại hình nhưng có tấm lòng nhân hậu, họ có đáng được tôn trọng không?"

Sau khi học sinh bày tỏ ý kiến, giáo viên kết nối:

"Câu chuyện mà chúng ta sắp tìm hiểu “*Gấu con chân vòng kiềng*”- sẽ giúp các em khám phá thêm một góc nhìn thú vị về cách nhìn nhận bản thân và những người xung quanh." Từ cách xử lý tình huống của học sinh giáo viên khéo léo

dẫn vào bài. Cách làm này giúp học sinh đưa ra được cách xử lý tình huống trong cuộc sống, đồng thời bày tỏ được quan điểm của mình. Giáo viên có thể hướng học sinh đến những giá trị cốt lõi trong bài học.

4.2. Khởi động thông qua việc tổ chức các trò chơi, đóng vai nhân vật văn học, thi kể chuyện, đọc thơ, hát...

Tổ chức hoạt động khởi động bằng các trò chơi, đóng vai nhân vật văn học, thi kể chuyện, đọc thơ, hát... vừa là giải trí, vừa là hình thức dạy học, vừa phát huy tính sáng tạo, hấp dẫn, gây hứng thú cho học sinh, vừa giúp học sinh dễ tiếp thu kiến thức mới, giúp chuyển tải nhiều tri thức của nhiều lĩnh vực khác nhau. Trong đó, có tổ chức trò chơi là hoạt động được các học sinh thích thú tham gia. nhằm giúp học sinh có được cơ hội thể hiện năng khiếu, thỏa sức phát triển trí tưởng tượng và sự sáng tạo của mình trong những tình huống bất ngờ. Đồng thời, giúp các em rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm hiệu quả, rèn luyện sự tự tin, khả năng giao tiếp trước đám đông. Từ đó, tạo hứng thú, tâm thế hào hứng, phấn khởi, sẵn sàng đón nhận tiết học, góp phần giúp học sinh yêu thích học văn, nâng cao chất lượng dạy và học trong nhà trường. Vì vậy nó có khả năng lôi cuốn sự chú ý và khơi dậy được hứng thú học tập. Rất nhiều trò chơi ngoài mục đích đó còn có thể ôn tập kiến thức cũ hoặc dẫn dắt các em vào hoạt động tìm kiếm tri thức mới một cách tự nhiên, nhẹ nhàng. Hiện nay, kết hợp với sự phát triển của công nghệ thông tin, nhiều ứng dụng phần mềm trò chơi có kết hợp âm thanh và hình ảnh sinh động sẽ góp phần thu hút học sinh. Đôi khi khởi động các em phải vận động tay chân khiến cho cơ thể tỉnh táo, giảm bớt những áp lực tâm lý, giúp cho việc học tập trở nên nhẹ nhàng, sinh động, không khô khan, hàn lâm, nhàm chán... Hoạt động khởi động này được tổ chức bằng hình thức nhóm hoặc tập thể nên có thể giúp học sinh tăng khả năng giao tiếp, học sinh có thể giao tiếp với nhau một cách tự nhiên và dễ dàng hơn. Giáo viên có thể vào bài mới bằng việc tổ chức các hình thức như: *Thả thơ, Nhìn tranh bắt truyện, Đuổi hình bắt chữ, Giải ô chữ, Thi tài hiểu biết...*

Ví dụ 1: Dưới đây là một cách dẫn dắt vào bài bằng hình thức đóng vai nhân vật khi dạy văn bản "*Thời thơ ấu của Honda*": Trước tiên tôi cho học sinh tình nguyện đóng vai cậu bé Soichiro Honda.

- Có thể sử dụng một vài đạo cụ đơn giản, như áo khoác hoặc chiếc cờ-lê tượng trưng cho niềm yêu thích máy móc của Honda.

HS dùng lời thoại (giọng nhân vật Honda):

- Học sinh bước lên phía trước lớp, thể hiện dáng vẻ suy tư, rồi nói: "Chào các bạn! Mình là Soichiro Honda. Mình sinh ra trong một gia đình nghèo khó ở Nhật Bản. Cha mình chỉ là một người thợ rèn, nhưng từ nhỏ, mình đã bị mê

hoặc bởi những âm thanh của động cơ và mùi dầu máy. Có một lần, mình nhìn thấy một chiếc ô tô chạy qua làng, để lại vệt bụi dài trên con đường đất. Tim mình đập rộn ràng! Từ lúc đó, mình đã ước mơ được làm ra những chiếc xe như thế. Nhưng các bạn biết không, con đường đi đến ước mơ của mình không hề dễ dàng chút nào..."

Kết nối với các bạn học sinh: Dừng lại, nhìn vào học sinh và hỏi: "Các bạn có tò mò muốn biết làm thế nào một cậu bé nghèo mê mẩn máy móc có thể trở thành người sáng lập một trong những thương hiệu xe hơi và xe máy lớn nhất thế giới không? Hôm nay, chúng ta sẽ cùng khám phá câu chuyện đầy cảm hứng đó qua bài học *"Thời thơ ấu của Soichiro Honda!"* Với cách dẫn dắt này: Học sinh cảm thấy hứng thú và tò mò hơn với bài học. Tạo không khí gần gũi và sống động, giúp học sinh dễ dàng tiếp cận với câu chuyện và cảm nhận được tinh thần vượt khó của Honda.

Ví dụ 2: Khi tổ chức khởi động cho chủ đề 4: Văn bản nghị luận - Ngữ văn 6: *"Thực hành Tiếng việt"* liên quan đến thành ngữ, tôi tổ chức hoạt động khởi động cho học sinh bằng trò chơi đuổi hình bắt chữ. Tôi lần lượt trình chiếu từng bức tranh và nêu câu hỏi: *Đây là những hình ảnh liên quan đến thành ngữ nào? Rồi sau đó, tôi yêu cầu học sinh suy nghĩ, nêu ý nghĩa của thành ngữ đó?*

CHỌC GẬY BÁNH XE

HÁ MIỆNG CHỜ SUNG

Từ những câu trả lời của học sinh, tôi dẫn vào nội dung bài học.

Đây là trò chơi có những ưu thế nhất định như: Có khả năng lôi kéo số đông học sinh tham gia. Phát huy trí tưởng tượng của học sinh. Rèn luyện khả năng phản ứng nhanh. Trong thời gian ngắn có thể giúp học sinh tư duy tìm được những câu thành ngữ.

Ví dụ 3: Khi dạy văn bản “*Sự tích Hồ Gươm*” tôi tiến hành tổ chức trò chơi: “Hành trình tìm gươm thần”

Mục tiêu: Gây hứng thú cho học sinh trước khi vào bài học. Giới thiệu nội dung chính của truyện *"Sự tích Hồ Gươm"*. Rèn luyện khả năng làm việc nhóm và tư duy sáng tạo

Chuẩn bị bộ câu hỏi/vấn bản gợi ý: Các câu hỏi trắc nghiệm hoặc câu đố liên quan đến lịch sử, địa danh Hà Nội, hoặc các yếu tố chính trong truyện. Gợi ý được xây dựng sao cho dẫn dắt học sinh đến nội dung chính của *"Sự tích Hồ Gươm"*.

Đạo cụ: Một hình ảnh hoặc mô hình tượng trưng cho gương thần. Thẻ nhiệm vụ hoặc manh mối.

Cách tổ chức:

Giới thiệu trò chơi: "Các em đã nghe về thanh gương thần giúp vua Lê Lợi đánh đuổi giặc Minh chưa? Hôm nay, chúng ta sẽ tham gia một hành trình để khám phá bí mật về gương thần trong câu chuyện lịch sử kỳ thú này!"

Chia học sinh thành 3-4 nhóm nhỏ (tùy số lượng học sinh). Mỗi nhóm nhận một bản đồ nhiệm vụ. Các nhóm thực hiện lần lượt các thử thách để thu thập manh mối về "gương thần". Ví dụ:

Câu đố 1: "Vị vua nào đã nhận gương thần từ Rùa Vàng?"

Câu đố 2: "Tên cũ của Hồ Gươm trước khi có truyền thuyết là gì?"

Câu đố 3: "Rùa Vàng xuất hiện ở đâu để đòi lại gương?"...

Với mỗi câu trả lời đúng, nhóm nhận được một mảnh ghép hoặc gợi ý về gương thần.

Sau khi hoàn thành tất cả thử thách, các nhóm ghép manh mối để tìm được "gương thần". Nhóm hoàn thành nhanh nhất sẽ giành chiến thắng.

Sau đó tôi dẫn dắt vào bài học: "Thanh gương thần trong truyền thuyết không chỉ là một món vũ khí, mà còn mang ý nghĩa lớn lao về lòng yêu nước và sự chính nghĩa. Để hiểu rõ hơn về câu chuyện này, hôm nay chúng ta cùng tìm hiểu truyện truyền thuyết *"Sự tích Hồ Gươm"*."

Lợi ích của cách tổ chức này: Tăng sự hứng thú và sự tham gia tích cực của học sinh. Giúp học sinh nắm bắt sơ lược nội dung văn bản một cách tự nhiên. Tạo không khí sôi nổi, kết nối học sinh với bài học.

4.3. Khởi động thông qua hình ảnh hoặc video, tư liệu

Hình ảnh sử dụng để khởi động bài học có thể là tranh ảnh hoặc video tư liệu. Sử dụng tranh ảnh, video để dẫn vào bài là phương pháp dạy học khá phổ biến ở nhiều môn học. Giáo viên có thể vào bài bằng cách cho học sinh quan sát tranh ảnh hoặc xem một đoạn phim tư liệu có liên quan đến nội dung bài học. Câu hỏi có thể được đặt ra trước hoặc sau khi HS quan sát hình ảnh. Các câu hỏi thường là: *Các em hãy xem đoạn video sau và nêu cảm nhận về nội dung của*

đoạn phim? Hoặc *Những hình ảnh sau gợi cho các em suy nghĩ gì về...?*. Tuy nhiên, GV cũng có thể vừa cho HS quan sát tranh vừa tạo tình huống yêu cầu HS phải giải quyết. Việc cung cấp cho học sinh những hình ảnh tiêu biểu trong văn bản sẽ là một cách thú vị để các em thăng bằng cảm xúc, tạo những rung động thẩm mỹ thu hút các em vào nội dung bài học.

Ví dụ 1: Dưới đây là cách dẫn dắt vào bài văn bản *"Giờ Trái đất"* bằng cách sử dụng tư liệu và hình ảnh:

Chuẩn bị hình ảnh, tư liệu: Một bức ảnh về cảnh thành phố lớn trong Giờ Trái đất, nơi các ánh đèn được tắt đi, chỉ còn lại ánh sáng của nền hoặc đèn trời.

- Biểu tượng của chiến dịch Giờ Trái đất (số 60+).
- Video ngắn (30 giây - 1 phút) giới thiệu về chiến dịch Giờ Trái đất.

Cho học sinh quan sát hình ảnh hoặc xem video. Tiến hành dẫn dắt:

- + Bắt đầu bằng hình ảnh/video: Giáo viên chiếu hình ảnh hoặc phát video trong lớp. Trong lúc chiếu, yêu cầu học sinh quan sát kỹ và ghi lại ấn tượng của mình.
- + Hỏi gợi mở: Sau khi xem xong, giáo viên đặt câu hỏi: "Các em vừa xem những hình ảnh hoặc thước phim về một sự kiện rất đặc biệt. Ai có thể đoán đó là sự kiện gì? Theo các em, vì sao người ta lại tắt đèn đồng loạt như vậy?"
- + Kết nối đến văn bản: Sau khi học sinh trả lời, giáo viên giới thiệu: "Đó chính là sự kiện *Giờ Trái đất* - một chiến dịch toàn cầu nhằm kêu gọi ý thức bảo vệ môi trường và tiết kiệm năng lượng. Để hiểu rõ hơn về ý nghĩa của sự kiện này và vai trò của từng cá nhân trong việc bảo vệ hành tinh xanh, hôm nay chúng ta cùng tìm hiểu văn bản *Giờ Trái đất*."

Lợi ích: Sử dụng hình ảnh hoặc video trực quan giúp học sinh dễ dàng hình dung về sự kiện Giờ Trái đất, kích thích tư duy và sự tò mò của học sinh thông qua câu hỏi gợi mở, tạo cầu nối tự nhiên vào bài học.

Ví dụ 2: Khi dạy bài *"Thánh Gióng"*

GV cần nắm chắc mục tiêu bài học: Xác định được đặc điểm của nhân vật chính trong truyền thuyết Thánh Gióng; nhận biết được cốt truyện; kể lại được câu chuyện phát hiện ra các yếu tố hoang đường và sự thực lịch sử để hiểu quan niệm của nhân dân ta về hình tượng Thánh Gióng; nhận biết được đặc điểm của thể loại truyền thuyết.

Từ việc nắm chắc mục tiêu bài học trên, tôi hướng đến câu hỏi liên quan đến nhân vật chính trong truyện để dẫn dắt vào bài:

Giáo viên chiếu 2 hình ảnh:

Câu hỏi: Hãy miêu tả hành động của Thánh Gióng trong hai bức tranh trên. Từ đó nêu cảm nghĩ của em về nhân vật Thánh Gióng.

- Dự kiến câu trả lời: Từ câu hỏi trên, qua việc quan sát học sinh có thể dễ dàng thấy được hành động của nhân vật Thánh Gióng trong hai bức tranh (Bức tranh thứ nhất: Thánh Gióng cưỡi trên lưng ngựa, ngựa phi như bay, Thánh Gióng nhổ bụi tre bên đường để đánh giặc khiến cho giặc chết như ngả dạ; Bức tranh thứ 2: Sau khi đánh tan giặc, Thánh Gióng cùng ngựa bay về trời...) Từ đó học sinh nêu cảm nghĩ về nhân vật Thánh Gióng: Thánh Gióng là người anh hùng, sẵn sàng xả thân giết giặc cứu nước, đem lại bình yên cho nhân dân, là hình tượng đẹp trong lòng nhân dân...

Sau khi học sinh trả lời câu hỏi và trình bày những suy nghĩ của mình, từ đó giáo viên dẫn dắt vào bài.

=> Với cách khởi động vào bài như vậy: Học sinh hào hứng giơ tay trả lời câu hỏi của giáo viên (38/44 học sinh), đa số học sinh thấy hứng thú khi được học qua trực quan sinh động.

Như vậy, với những hình thức khởi động bằng hình ảnh như trên, tôi định hướng kiến thức trọng tâm bài mới và tạo tâm lý thoải mái, hứng thú cho các em để vào học.

4.4. Khởi động thông qua âm nhạc

Đây là hình thức khởi động nhẹ nhàng so với học sinh. Nó phù hợp cho những giờ dạy văn bản, để các em chìm lắng vào trong những giai điệu âm nhạc thiết tha, trữ tình, giúp học sinh giảm căng thẳng, có được những rung động thẩm mỹ, nghệ thuật để vào bài mới thật thích hợp. Mục đích giúp vào tiết học một cách vui vẻ, tạo hứng thú cho học sinh, giúp các em tự tin, tích cực tham gia các hoạt động chung của tập thể. Qua việc múa, hát giúp các em vào tiết học thoải mái hơn, phát huy óc sáng tạo nghệ thuật. Khi thực hiện hoạt động này giáo viên nên lựa chọn những bài hát có tiết tấu nhanh, vui tươi, có thể kết hợp

cùng các động tác minh họa nhịp nhàng có thể giúp các em được thoải mái vận động, thư giãn, tạo nên hứng thú trước khi vào bài mới. Bài hát khởi động có thể đi kèm với một vài động tác nhỏ hoặc vỗ tay theo nhịp...

Giáo viên cho học sinh điều khiển hoạt động. Cả lớp đứng dậy, cho một học sinh làm mẫu, các bạn khác làm theo, học sinh có thể tự sáng tạo trong động tác múa phụ họa.

Ví dụ 1: Khi dạy văn bản “*À ơi tay mẹ*” của Đinh Nam Khương Ngữ văn 6, tập 1. Mục tiêu của bài dạy là giúp học sinh cảm nhận thấm thía về công lao và tình yêu to lớn của mẹ dành cho con. Trước tiên tôi sẽ chọn một đoạn bài hát ru hoặc bài hát nhẹ nhàng, sâu lắng nói về tình mẹ. Ví dụ “*À ơi, con ngủ cho ngoan*”, “*Lời ru của mẹ*”, “*Nhật ký của mẹ*”.

Tạo không khí thư giãn GV: “Các em đã bao giờ nghe những lời ru của mẹ khi còn bé chưa? Lời ru ấy không chỉ đưa chúng ta vào giấc ngủ mà còn là tình yêu, sự hy sinh của mẹ dành cho con. Hãy lắng nghe một bài hát để cảm nhận sâu hơn về điều này nhé.”

Tôi sẽ bật nhạc, khuyến khích học sinh nhắm mắt lại, lắng nghe và cảm nhận một đoạn trong lời bài hát...Sau khi bài hát kết thúc, giáo viên hỏi học sinh: “Các em cảm thấy thế nào khi nghe bài hát này? Điều gì khiến các em nghĩ đến mẹ của mình?”. “Lời ru và bàn tay mẹ đã chăm sóc, bảo vệ chúng ta ra sao trong suốt những năm tháng thơ ấu?”

Kết nối vào bài học giáo viên dẫn dắt: “Những lời ru, những bàn tay mẹ không chỉ nuôi nấng chúng ta khôn lớn mà còn chứa đựng tình yêu vô bờ bến. Để cảm nhận sâu sắc hơn về tình yêu ấy, hôm nay chúng ta sẽ cùng tìm hiểu bài thơ “*À ơi tay mẹ*” của Đinh Nam Khương.

Lợi ích: Âm nhạc tạo không khí nhẹ nhàng, giúp học sinh thư giãn và tập trung hơn. Tăng cảm xúc và sự liên kết với nội dung bài học. Dẫn dắt tự nhiên, giúp học sinh hiểu được giá trị của tình mẹ trước khi phân tích bài thơ.

5. KẾT QUẢ CỦA BIỆN PHÁP:

Qua 2 năm thực hiện biện pháp với các em học sinh, tôi đã thu được kết quả cụ thể như sau:

1. Đối với học sinh:

Học sinh có sự thay đổi tích cực về nhiều mặt:

Thứ nhất, chất lượng học tập của học sinh được tăng lên:

Khối i	Năm học	Tổng số HS	Số học sinh đạt trung bình môn ≥ 8,0	Số học sinh đạt trung bình môn 6,5 → 7,9	Số học sinh đạt trung bình môn 5,0

							→ 6,4	
			Số HS	TL %	Số HS	TL %	Số HS	TL %
6	2023 - 2024	48	29	60,4	15	31,3	4	8,3
6	2024 - 2025	44	30	68,2	11	25	3	6,8

Thứ hai, trong quá trình thực hiện biện pháp tôi thấy các em học sinh hào hứng hơn trong học tập, tích cực, chủ động hơn, khả năng vận dụng kiến thức được nâng cao.

Bảng khảo sát đánh giá mức độ yêu thích bộ môn Ngữ văn

Khố i	Năm học	Tổng số HS	Hứng thú		Bình thường		Không hứng thú	
			Số HS	TL %	Số HS	TL %	Số HS	TL %
6	2023 - 2024	48	35	72,9	9	18,8	4	8,3
6	2024 - 2025	44	39	88,6	5	11,4	0	0

Thứ ba, từ việc tạo hứng thú học tập bộ môn Ngữ văn qua hoạt động khởi động học sinh đã có hứng thú học tập bộ môn. Chất lượng bộ môn đã có sự tăng lên đáng kể. Học sinh hào hứng tiếp nhận môn học một cách chủ động, không còn cảm giác gò bó, miễn cưỡng như trước đây.

Đối với giáo viên: Qua quá trình giảng dạy thực tế tại nhà trường, tôi nhận thấy áp dụng đa dạng các hình thức khởi động đã làm cho tiết học trở nên sinh động, hấp dẫn, gần gũi với học sinh từ đó góp phần nâng cao hiệu quả giờ học. Đồng thời giáo viên cũng phát huy được tính sáng tạo, nâng cao chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu của chương trình GDPT 2018.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.

1. Kết luận

Có thể nói hoạt động khởi động có vai trò quan trọng trong việc giúp học sinh tiếp nhận bài học một cách hứng thú, say mê. Đó là một khâu nhỏ, không nằm trong trọng tâm bài học nhưng lại ở vào vị trí đầu bài, có tác dụng đặt nền móng và gắn kết với các phần còn lại mà người dạy không thể bỏ qua. Nhưng để hoạt động này có ý nghĩa thì giáo viên cần linh hoạt, nhạy bén trong cách tổ chức và thực hiện. Việc đa dạng hóa hoạt động khởi động là cần thiết để tạo nên

sự hứng khởi trong tâm lí học sinh. Tuy nhiên, cũng không nên vì thế mà quá chú trọng, dành nhiều thời gian cho nó để biến giờ học thành giờ chơi. Ngoài việc chú ý đến hoạt động khởi động, giáo viên cũng cần quan tâm đến các hoạt động khác trong toàn tiết dạy; ngoài việc nâng cao chất lượng bài giảng, người thầy còn cần chú ý đến những biện pháp khác về mọi vấn đề liên quan đến hoạt động học tập của học sinh, có như thế mới có thể nâng cao được chất lượng bộ môn.

2. Khuyến nghị

- Giáo viên cần thường xuyên trau dồi chuyên môn, có kĩ năng tổ chức thực hành, đánh giá và tiếp tục phát triển giải pháp trên kết hợp với các phương pháp - kĩ thuật dạy học khác để tăng hiệu quả của tiết dạy.

- Tổ chuyên môn tăng cường tổ chức sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học để nâng cao hiệu quả sinh hoạt tổ, nhóm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy.

- Lãnh đạo nhà trường chuẩn bị tốt hơn nữa cơ sở vật chất, thiết bị dạy học để giáo viên có điều kiện tốt nhất lên lớp.

Trên đây là một số biện pháp tạo hứng thú học môn Ngữ văn cho học sinh thông qua hoạt động khởi động. Đó là cách thức mà trong quá trình dạy học những năm qua, bản thân tôi đã thực hiện và mang lại hiệu quả nhất định. Song việc dạy học là một nghệ thuật, bởi thế sẽ có nhiều giải pháp, nhiều cách thức khác nhau, nhiều con đường để đi đến thành công. Tôi rất mong nhận được sự góp ý chân thành của ban giám khảo để bản báo cáo của tôi được hoàn thiện, góp phần khơi dậy hứng thú học tập ở học sinh.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày 10 tháng 01 năm 2025.

Người viết

Nguyễn Thị Tĩnh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Ngữ văn (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)

2. Nguyễn Lăng Bình, Đỗ Hương Trà (2015), *Dạy và học tích cực*, NXB Đại học

Sư phạm

3. Nguyễn Minh Thuyết(Tổng chủ biên), Đỗ Ngọc Thống(Chủ biên), Lê Huy Bắc, Phạm Thị Thu Hiền, Phạm Thị Thu Hương, Nguyễn Văn Lộc, Trần Nho Thìn, Bùi Minh Đức, *SGK Ngữ văn 6* NXB Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh.